

PROGRAM INNOWACJI PEDAGOGICZNEJ

Tytuł innowacji: przedsiębiorczość i współpraca międzynarodowa w klasie z rozszerzonym programem z języka niemieckiego

Rodzaj innowacji: programowa

Innowacja wymaga zwiększenia ilości godzin z języka niemieckiego o 2 tygodniowo z podziałem na dwie grupy (razem 4 godziny tygodniowo) dla klasy w trzyletnim cyklu kształcenia w gimnazjum finansowanych przez organ prowadzący szkołę – Urząd Miejski w Radomiu, Wydział Edukacji i Sportu.

Data rozpoczęcia innowacji: wrzesień 2008 r.

Data zakończenia innowacji: czerwiec 2011 r.

Autor innowacji: Jolanta Bilaska-Sulima - nauczycielka języka niemieckiego; staż pracy: 8 lat; wykształcenie: wyższe magisterskie – Wydział Neofilologii Uniwersytetu Warszawskiego; nauczyciel mianowany

Nauczyciele wspomagający: Monika Kośla, nauczycielka informatyki; Grażyna Śleszyńska, nauczycielka matematyki,

Szkoła, w której będzie przeprowadzona innowacja: Publiczne Gimnazjum nr 13 im. Polskich Noblistów w Radomiu, ul. 25 Czerwca 79, 26-600 Radom

1. Wstęp i uzasadnienie potrzeby wprowadzenia innowacji.

Pomysł na niniejszą innowację powstał w wyniku dotychczasowego zaangażowania szkoły w różnorodne przedsięwzięcia integrujące przedsiębiorczość oraz znajomość języków obcych. Od kilku lat obserwujemy wzrost zainteresowania wśród uczniów projektami z zakresu współpracy międzynarodowej, przedsiębiorczości i języków obcych. Niewątpliwie jest to rezultat postępującej integracji europejskiej, dezaktualizacji modelu społeczeństwa monokulturowego a kształtowania się wspólnoty wielokulturowej i wielojęzycznej. Ponadto dużą popularnością w naszej szkole cieszy się program „Nauczanie podstaw przedsiębiorczości w gimnazjum“ realizowany w ramach innowacji od roku 2005/2006. Liczne sukcesy uczniów w konkursach i quizach z zakresu przedsiębiorczości i ekonomii skłoniły nas do kontynuowania programu w przyszłości i poszerzenia go o współpracę międzynarodową i język niemiecki.

W ostatnich latach szkoła nawiązała kontakty ze szkołami w Niemczech oraz pomyślnie zrealizowała kilka międzynarodowych przedsięwzięć. W 2004 roku uczniowie uczestniczyli w projekcie współfinansowanym przez Polsko-Niemiecką Współpracę Młodzieży

„Radom-Bochum. Perspektywy zawodowe absolwentów szkół wyższych we wzajemnym polsko-niemieckim dialogu”, w roku 2005 uczniowie gościnnie wzięli udział w polsko-niemieckiej wymianie międzyszkolnej w ramach partnerstwa miast Kozenice i Göllheim. Obecnie szkoła realizuje projekt w ramach programu Socrates-Comenius, w którym uczniowie analizują zjawisko terroryzmu. Jednym z partnerów projektu jest szkoła niemiecka. Ponadto w dniu 5 października 2007 mieliśmy zaszczyt gościć w naszej szkole delegację z partnerskiego miasta Magdeburg. W spotkaniu uczestniczyli m. in. przedstawiciele Wydziału Edukacji oraz innych instytucji oświatowych i biznesowych, działających w obszarze kontaktów polsko-niemieckich.

Niniejsze przedsięwzięcie zaowocowało nawiązaniem kontaktu z dyrekcją Realschule w Magdeburgu, która wstępnie wyraziła chęć współpracy z naszą placówką. Utworzenie takiego oddziału w ramach innowacji i poszerzenie programu nauczania języka niemieckiego umożliwi realizowanie tej współpracy przy aktywnym współudziale uczniów, co przyczyni się do podniesienia jakości pracy szkoły, szczególnie w zakresie nauczania języków obcych.

Program „Przedsiębiorczość i współpraca międzynarodowa w klasie z rozszerzonym programem języka niemieckiego“ powstał z myślą o uczniach:

- zainteresowanych tematyką przedsiębiorczości i ekonomii,
- pragnących zdobyć umiejętność komunikowania się w języku niemieckim poprzez intensywny trening podczas lekcji oraz kontakty z Niemcami,
- zainteresowanych życiem rówieśników w innych krajach europejskich, a w szczególności w krajach niemieckojęzycznych, Holandii i Rosji,
- pragnących poznać możliwości zastosowania komputera i internetu w nauczaniu języków obcych, przedsiębiorczości, matematyki,
- którzy chcą rozwijać swoje zainteresowania z zakresu przedmiotów ścisłych,
- pragnących zapoznać się z dorobkiem geniuszu ludzkiego umysłu,
- ciekawych poznania praw rządzących obserwowanymi w przyrodzie zjawiskami i życiem codziennym.

Innowacja obejmować będzie jeden oddział klasy pierwszej w roku szkolnym 2008/2009 oraz ten sam oddział klasy drugiej w roku szkolnym 2009/2010 i klasy trzeciej w roku szkolnym 2010/2011 i dotyczy przedmiotów: język niemiecki, matematyka, informatyka.

Innowacja wymaga zwiększenia ilości godzin z języka niemieckiego o 2 godziny tygodniowo dla klasy w trzyletnim cyklu kształcenia w gimnazjum, z podziałem na grupy; finansowanych przez organ prowadzący szkołę – Urząd Miejski w Radomiu, Wydział Edukacji i Sportu.

Uczniowie klasy będą mieć 3 godziny języka niemieckiego tygodniowo (minimum programowe) plus 2 godziny ponad minimum programowe poświęcone intensywnemu rozwijaniu sprawności receptywnych i produktywnych umożliwiających m. in. prowadzenie korespondencji w języku niemieckim, pracę nad projektami językowymi a w szczególności aktywny udział w spotkaniach z niemieckojęzycznymi obcokrajowcami np. w ramach wymiany międzyszkolnej. Zajęcia będą prowadzone przez nauczycieli języka niemieckiego Jolantę Bilską-Sulimę i Radosława Lisa z podziałem na dwie grupy. Ponadto uczniowie będą mieć 2 godziny pozalekcyjne na realizację programu „Pakiet Wrześniowy“, które będą odbywać się w pracowni informatycznej oraz 1 godzinę koła matematyczno-informatycznego.

Założeniem programowo-merytorycznym innowacji jest przygotowanie uczniów tej klasy do kontynuowania nauki w szerokim spektrum profili oferowanych przez szkoły ponadgimnazjalne – ekonomicznym, informatycznym, matematyczno-fizycznym, z rozszerzonym programem z języka niemieckiego oraz wspieranie wszystkich cech uczniów, które w okresie nauki szkolnej decydują o ukształtowaniu aktywnej, otwartej i tolerancyjnej postawy oraz o właściwym przygotowaniu do funkcjonowania w wielokulturowej i wielojęzycznej społeczności wspólnoty europejskiej.

Innowacja będzie realizowana w oparciu o Podstawę programową oraz Program nauczania języka niemieckiego w klasach 1-3 w gimnazjum w kursie podstawowym, nr DKW 4014-233/99, który zostanie poszerzony o trening sprawności receptywnych i produktywnych oraz ćwiczenie wymowy, ćwiczenia językowe z wykorzystaniem internetu i komputera. Uczniowie będą korzystać z podręcznika do tego programu oraz z różnych dodatkowych zeszytów ćwiczeń do języka niemieckiego, m. in.:

- Göbel H./H. Graffmann/E. Heumann. Ausspracheschulung Deutsch. Phonetikkurs. 1991
- Bęza S. Nowe repetytorium z gramatyki języka niemieckiego. 1998
- Hirschfeld, Ursula: Einführung in die deutsche Phonetik. Hueber-Verlag. Ismaning 1992.
- Hirschfeld U./K. Reinke. Phonetik Simsalabim.2002

W zakresie matematyki innowacja będzie realizowana w oparciu o program „Matematyka z plusem“, nr DKW-4014-138/99. Uczniowie będą korzystać z podręcznika do tego programu oraz z różnych zbiorów zadań dla uczniów uzdolnionych matematycznie:

- Bednarek W.: Konkurs matematyczny w gimnazjum. Przygotuj się sam.
- Dróbka N./K. Szymański: Zbiór zadań z matematyki dla klasy I gimnazjum.
- Kalisz S./J. Kulbicki/H. Rudzki: Czy chcesz mieć szóstkę – matematyka klasa VII.
- Dróbka N./K. Szymański: Zbiór zadań z matematyki dla kl. I i II szkół średnich.

Spośród innych programów ten program wyróżnia różnorodność stosowanych w procesie nauczania środków i metod – szczególnie korzystanie z nowoczesnych źródeł informacji i środków komunikacji (internet). Preferuje on uczenie się przez doświadczenie i działanie (współpraca międzynarodowa, kontakty z obcokrajowcami). Na uwagę zasługuje także połączenie treści języka niemieckiego, matematyki z programem nauczania informatyki oraz wprowadzenie dodatkowych zajęć dydaktycznych w oparciu o program „Pakiet wrześniowy“, podczas których uczniowie zakładają wirtualne miniprzedsiębiorstwo, które działa zgodnie z harmonogramem i wytycznymi zawartymi w lekcjach multimedialnych i Internetowej Bazy Raportów. Nad całością programu czuwają koordynatorzy programu z ramienia Fundacji Komandor.

Zajęcia „Pakietu Wrześniowego“ składają się z dwóch części: teoretycznej i praktycznej. Po każdej dwudziestominutowej lekcji multimedialnej uczestnicy programu przystępują do działań praktycznych zgodnie ze wskazówkami zawartymi w lekcji. W ten sposób nowo nabyta wiedza jest przez nich weryfikowana i utrwalana. Podczas zajęć gimnazjaliści odkrywają tajniki prowadzenia własnej firmy, poznają pojęcia związane z biznesem i ekonomią, krok po kroku rozwijają swoją działalność.

Dzięki tym zajęciom oraz realizowanym przedsięwzięciom uczniowie poznają podstawowe słownictwo z zakresu ekonomii i przedsiębiorczości, również w języku niemieckim, wyrabiają umiejętność ekonomicznego myślenia (racjonalizacja, oszczędność, przedsiębiorczość), przygotowują się do roli klienta, przedsiębiorcy, konsumenta, także w kraju niemieckojęzycznym, zapoznają się z usługami oferowanymi przez banki, fundusze inwestycyjne, giełdę, nauczą się wypełniać formularze bankowe, zeznanie PIT, poznają zasady funkcjonowania przedsiębiorstw, będą mieli możliwość rozwijać nie tylko językowe umiejętności bazowe ale także własną osobowość i pasję biorąc udział w różnorodnych przedsięwzięciach.

2. Opis zasad innowacji.

Cele ogólne:

- wykształcenie u uczniów kompetencji interkulturowej;
- kształtowanie aktywnej, otwartej i tolerancyjnej postawy;
- rozwijanie umiejętności współpracy;
- rozwijanie kompetencji komunikacji w języku niemieckim;
- zainteresowanie uczniów tematyką ekonomii i przedsiębiorczości;
- ukazanie praktycznych zastosowań różnych działów matematyki w życiu codziennym;
- stosowanie nauczania problemowego dla wdrażania uczniów do dostrzegania, formułowania i rozwiązywania problemów,
- kształcenie inicjatywy i pomysłowości w rozwiązywaniu problemów
- ćwiczenie umiejętności logicznego myślenia, argumentowania, klasyfikowania, definiowania;
- wdrażanie do samodzielności w planowaniu i organizowaniu przedsięwzięć.

Dobłą realizację programu „Przedsiębiorczość i współpraca międzynarodowa w klasie z rozszerzonym programem z języka niemieckiego“ zapewnią:

- bardzo dobra baza szkoły (pracownia językowa, sprzęt audio-wizualny, pracownia internetowa, rzutnik pisma, etc.);
- zajęcia w pracowni komputerowej (j. niemiecki, przedsiębiorczość, matematyka);
- podział klasy na dwie grupy podczas zajęć z języka niemieckiego;
- współpraca z Nauczycielskim Kolegium Języków Obcych;
- współpraca z Realschule w Magdeburgu oraz szkołami ogólnokształcącymi w Rosji i Holandii;
- lekcje multimedialne opracowane przez Fundację Komandor;
- materiały dydaktyczne Fundacji Młodzieżowej Przedsiębiorczości;
- biblioteka szkolna zaopatrzona w czasopisma popularnonaukowe i o tematyce ekonomicznej;
- zgoda Biblioteki Politechniki Radomskiej na korzystanie przez uczniów z jej zasobów;
- obecność w sąsiedztwie szkoły placówek i instytucji atrakcyjnych pod względem wycieczek dydaktycznych, prowadzących działalność związaną z treściami nauczania zawartymi w programie (Politechnika Radomska, Nauczycielskie Kolegium Języków Obcych, Urząd Skarbowy, Banki, Elektrociepłownia, Elektrownia Kozienice, MPK itp.)

Elementy innowacji w programie języka niemieckiego zawiera załącznik nr 1, natomiast elementy innowacji w programie matematyki załącznik nr 2.

III. Ewaluacja

Sposób prowadzenia ewaluacji:

- udział uczniów klasy w konkursach i imprezach objętych kalendarzem imprez językowych;
- aktywny udział uczniów w konkursach organizowanych przez Fundację Komandor, przez NBP na stronie www.nbpportal.pl oraz przez Fundację Młodzieżowej Przedsiębiorczości;
- quizy o tematyce ekonomicznej – uczniowie opracują pytania do Szkolnego Turnieju Wiedzy Ekonomicznej;
- ankiety dla uczniów i rodziców podsumowujące coroczną pracę klasy;
- coroczny test kompetencji z języka niemieckiego

Wyniki ewaluacji opracowywać będzie nauczyciel języka niemieckiego w czerwcu 2009 r., 2010 r., 2011 r. Wyniki te wykorzystane będą do kontroli programu innowacyjnego. Wyniki udostępnione będą uczniom, rodzicom, organowi nadzorującemu szkołę. Dokumentacja ewaluacji znajdować się będzie w bibliotece szkolnej.

IV. Metody realizacji treści nauczania i formy pracy

Metody realizacji treści nauczania są dostosowane do różnych typów modalnych: typu kinestetycznego, słuchowego i werbalnego poprzez uwzględnienie różnorodnych form, technik i środków nauczania, takich jak: praca samodzielna, w parach, w grupach, zastosowanie mediów podczas zajęć, rzutnika pisma, etc. Podczas zajęć przeważają metody aktywizujące, takie jak: śniegowa kula, drama, symulacje etc. w kompilacji z metodą podającą, co umożliwi osiągnięcie celów i nabycie założonych umiejętności przez słuchaczy.

Przykładowe formy pracy:

- symulacje językowe typowych sytuacji komunikacyjnych;
- ćwiczenia w pisaniu listów, opowiadań, etc w celu prowadzenia korespondencji z uczniami z innymi krajami;
- praca nad wspólnym projektem językowym;
- organizowanie i udział w imprezach i konkursach językowych;
- współpraca z obcokrajowcami;
- wykonywanie interaktywnych ćwiczeń w pracowni internetowej;
- prowadzenie gazetki ściennej poświęconej kontaktom zagranicznym;
- wycieczki do krajów niemieckojęzycznych.

V. Przykładowe środki i pomoce dydaktyczne:

- Eppert F.: *Vater und Sohn. Bildgeschichten*. Max Hueber Verlag, München 1994;
- Kompass 1 i 2. Podręcznik do języka niemieckiego dla gimnazjum + zeszyt ćwiczeń + kasetka, Elżbieta Reymont, Agnieszka Sibiga, Małgorzata Jezierska-Wiejak;
- Gocół W.: *Porozmawiajmy po niemiecku*. Warszawa 2000;
- prasa niemieckojęzyczna (m.in. czasopisma: *Stern, Juma, Aktuell*),
- Ptak M.: Gramatyka niemiecka dla gimnazjum. Warszawa 2000.
- Hirschfeld, U./K. Reinke: *Phonetik Simsalabim. Übungskurs zur deutschen Phonetik*. Langenscheidt 2002.

VI. Bibliografia:

Komorowska, H.: Podstawy metodyki nauczania języków obcych. EDE-Poland 1993;
Komorowska, H.: Ćwiczenia komunikacyjne w nauczaniu języków obcych, WSiP, Warszawa 1988;
Melde, W.: Zur Integration von Landeskunde und Kommunikation im Fremdsprachenunterricht. Tübingen 1987;
Neuner, G.: Kulturkontraste im DaF-Unterricht. München 1986.
Fremdsprache Deutsch, Heft 2/1999
Fremdsprache Deutsch, Heft 33-2005
Biechele, Markus/Rösler, Dietmar/Ulrich, Stefan/Würffel, Nicola (2003): Internet-Aufgaben. Deutsch als Fremdsprache, Stuttgart
Grüner, Margit/Hassert, Tim (2000): Computer im Deutschunterricht. Fernstudieneinheit 14, Goethe-Institut, München